

suurt koli, kos, ni palju kui wõimalik on, kõik-suggust tarkust mõistusse ja süddame ehhitusseks kokko koguda, ja noorte innimestesse, kes allamatte folide sees jo iggapiddi selle mõistjaks ette-walmistud on, kui sedda kõige üllemad ja wimast juhhatamist ello tee peale anda nõutakse. Ühhe nisugguse koli tarbeks, kos mõnni kõrd ennam kui viiskümmendki kõige wâljawallitsetumad truud õppetajad, igga üks omma jao sees, õppetawad, ja sedda ükspäin is riik üllespiddada jõuab, soetakse kõiksuggusid wârkissid ja asju, mis igganes näggemisse ja tähhelepannemisse wâart on. Seal on ramatid tuhhande ja tuh-hande kaupa, ja igga kele piddi, kos agga ial tarkust leida; seal on malissid ja landkartissid, seal kujosid ja kallid kiwwe, seal wâljatoppiud lindussid ja muid ellajid; seal kõiksuggusid nõusid ja riüstu ni aptekritte kui tohritte, ni ma: ja taewa-mõerjatte kui põllo meeste tarbeks; seal, et sedda lühhidelt üttelda, iggapiddi juhhatamist ja õppetust noorte süddamette kassuks, et mõistlikud ja Jummala kartusse ello sisse astuksid ni innimeste eaks, kui Jummala auks. Üks nisuggune kool on kui üks suur rohho aed, kos nori puid kasvatakse, täis ehhitellemist ja lotust, et aega mõda ead wilja kannaks. Se õppetaja on seal se külwaja, ta sõnna on se seme, ja meie järgmiste süddamed ta põld. Üks nisug-gune kool on siis ka meie uniwersitat, mis nüid jo pea 209 aastad fest ajast mõda jõudma näggi,

kui tedda eßite assutati. Se ea ja tânnowâart wallitseja, kes tedda rajas, olli se suur Rootsi funningas Gustav Adolfs, üks õiglanne, wâg gew ja Jummala kartlik mees. Ta olli sell kõrral just Saksa maal Nürnbergi linna al sõddimas, kui ta sell 30 Juli kuu päeval 1632 sedda kâsko omma nimme allakirjutamisega linnitas, mis temma omma olnud koolmeistri Johann Skytte nõuandmissee járrele Tartu linna uniwersitati ehhitamisse párrast olli lubbanud. Meie maa olli se kõrd Rootsi rigi párralt. Agga juba selsammal aastal, jo nelli ainust kuud párrast sedda, jái se armas funningas Lütseni linna al lahhinkusse. Johann Skytte, kes se kõrd siin Liwlandi maal kindralkuperneriks olli, ehhi-tas sedda uniwersitati ülles, ja temmap se ka siis ongi, kes & aastad enne ka sedda Tartu linna Gümnaasiumi koli assutas, mis kõigist meie koli-dest kohhe se uniwersitati járgminne on. Kui nüid Gustav Adolfs surnud olli, siis näggi Tartu linn ja temma uniwersitát raske sõddade párrast ni mõnda willetsust. Kõrd olli se uniwersitát siin, kõrd Perno linnas, kõrd jâlle siin, ja kõrd ennam Kosgilgi, ni kaua, kui wimati siis meie Keiser Aleksander I, kes nüid jo pea 16 aastad Jummala rahho sees ingab, ja kelle kätte jo Petri I ajadest sadikse Tallina ja Tartu maa olli tullnud, tedda jâlle uest assutas ja temmale sedda tânninist seisust andis, sel 12 Detsembri kuu päeval 1802. Minister Sawadowski ja